

BINDENDE GEDRAGSCODE ZOU GELOOFWAARDIGER ZIJN

Transparantieregister is goedkope biechtvader

De medische wereld is te innig verstrengeld met de farmaceutische industrie, en een Transparantieregister verandert dit feit niet. We zijn het als artsen aan de samenleving verplicht om met die verstrengeling korte metten te maken, betoogt Pieter Barnhoorn.

Voormalig bijzonder hoogleraar farmaceutische geneeskunde Out kreeg recentelijk van Medisch Contact vier pagina's de ruimte zijn voormalige broodheren te verdedigen op een manier die aan de borreltafel niet zou misstaan (MC 37/2016: 18). Het stuk werd zelfs afgesloten met een advertentie voor zijn nieuwe boek: *Leve het geneesmiddel!* Maar de commerciële belangen van farmaceuten stoken eenvoudigweg niet met het belang van de maatschappij, namelijk dat artsen kosteneffectieve, veilige geneesmiddelen en, als het even kan, géén geneesmiddelen voorschrijven. Het feit dat betalingen van farmaceuten aan artsen vermeld staan in het Transparantieregister doet hier weinig aan af.

Relatie met de samenleving

De Stichting Transparantieregister Zorg is in 2012 opgericht met als doel de financiële relaties tussen zorgaanbieders en farmaceutische bedrijven inzichtelijk te maken. Toenmalig minister Klink van VWS nam het initiatief, verder werd op zelfregulering door betrokken partijen gehoopt. Resultaat was het Transparan-

tieregister, waarin, met enige moeite, valt op te zoeken welke zorgverleners (op naam of BIG-nummer) en welke zorginstellingen (op KvK-nummer) betalingen ontvangen van de farmaceutische industrie.

En daarmee was de kous af. Iedere burger met toegang tot internet kan nu immers alle geldstromen inzien. Bovendien zijn docerende dokters verplicht hun gehoor in een 'disclosure sheet' inzage te geven in hun financiële banden. Oftewel: niemand heeft meer iets te verbergen, dus iedereen is te vertrouwen. Het eeuwige: 'wie betaalt, bepaalt' en 'wiens brood men eet diens woord men spreekt' van het journaal, zijn sommige collega's dan ook meer dan beu. Wat echter vergeten wordt is dat journalisten (een deel van) de samenleving vertegenwoordigen. En dokters kunnen alleen dokter zijn bij de gratie van die samenleving. Artsen ontvangen van de samenleving een professionele status met als ingrediënten: vertrouwen, een riant salaris, een grote vrijheid van handelen, het privilege van de zelfregulatie en het monopolie op de uitoefening van de geneeskunde. De samenleving verwacht van dokters onder

meer: goede zorgverlening, competentie, integriteit, betrouwbaarheid, transparantie en objectieve adviezen. De samenleving trekt de integriteit in twijfel van artsen die zich door de industrie laten betalen en ze heeft daar goede redenen voor. De kous is helemaal niet af.

Gedragscode

Hoe zorgen we nu dat artsen een heilzamere relatie krijgen met de farmaceutische industrie? Artsen en hun organisaties zullen hieraan moeten beginnen voordat ze door de samenleving gedwongen worden, maar het vergt wel (denk-)werk. De individuele arts kan vertegenwoordigers van de farmaceutische industrie op verschillende manieren tegenkomen, en er ook steun aan hebben. Hij kan artsenbezoekers ontvangen, praktijkondersteuning toestaan, gesponsorde nascholing volgen, gesponsorde nascholing geven of samenwerken in onderzoek. Farmaceuten voorzien duidelijk in een behoefte van artsen aan informatie, ondersteuning en nascholing. Een artsenbezoeker brengt de dokter gratis op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op

Iedere burger kan nu alle geldstromen inzien

GETTY IMAGES

Artsen menen door heel transparant hun financiële banden op te biechten, recht te hebben op absolutie.

farmaceutisch gebied. Ook helpen artsenbezoekers graag bij het opzetten van bijvoorbeeld een astmaspreekuur. Of ze voorzien de dokter van gratis voorlichtingsmateriaal voor de patiënten. Een groot deel van de verplichte nascholing voor artsen wordt betaald en bepaald door de farmaceutische industrie. Maar het kan ook anders. Om te beginnen zou een-op-eencontact tussen arts en vertegenwoordiger van de farmaceutische industrie verboden kunnen worden. Vakbladen en ongesponsorde nascholingen zijn prijzig, maar bieden onafhankelijke informatie. Daarmee is de patiënt meer geholpen dan met de door de farmaceut beloofde hemel op aarde. Onderzoek, nu vaak gesponsord door de industrie, anders organiseren, vergt veel meer denkwerk. Hier kan ook begonnen worden met het uitbannen van een-op-eencontact tussen arts en farmaceut. Een groep onderzoekers bedotten is moeilijker dan

een individuele, eerzuchtige dokter. Ook zou erover nagedacht kunnen worden om onderzoeken en eventuele sponsoring zoveel mogelijk in Europees verband te organiseren.

Wat in elk geval nodig is, is een korte, eenduidige en bindende gedragscode. Deze code zou in samenspraak met de samenleving tot stand moeten komen. De KNMG moet hierin het voortouw nemen. Tot nu toe staan er op de site van de artsenfederatie wel wat gedachten over de eventuele banden met de farmaceutische industrie, maar deze zijn moeilijk vindbaar en wat de KNMG er nou precies van vindt, is verre van duidelijk.

Pure genade

Het Transparantierregister fungeert momenteel als goedkope biechtvader. Artsen menen door heel transparant hun financiële banden op te biechten, recht te

hebben op absolutie. Artsen hebben echter nergens recht op. Het is pure genade en een door de samenleving geschonken voorrecht de geneeskunde te mogen beoefenen. Dus collega's, we moeten afdalen van onze Olympus en met gepaste bescheidenheid werk maken van die zelfregulering. We moeten werken aan een strenge gedragscode om ons daar vervolgens ook aan te houden, zodat de samenleving (opnieuw) vertrouwen in ons kan stellen! ■

contact

p.c.barnhoorn@lumc.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld door de auteur.

web

Voor meer informatie over dit onderwerp, zie dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.